

**INFRAȚIUNEA DE UTILIZARE A REZULTATELOR
MUNCII SAU SERVICIILOR UNEI PERSOANE
CARE ESTE VICTIMĂ A TRAFICULUI
DE FIINȚE UMANE (art.165¹ CP RM):
PRINCIPALELE REPERE CONCEPTUALE**

Sergiu BRÎNZA

Art. 165¹ a apărut în Codul penal în urma adoptării de către Parlamentul Republicii Moldova, la 07.11.2013, a Legii Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative [1]. Prin incriminarea faptei de utilizare a rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane, s-a luat în considerație că exploatarea persoanelor, care au fost traficate în contextul infracțiunilor prevăzute la art.165 sau 206 CP RM, are loc, în cele mai frecvente cazuri, în acele sfere ale activității economice care sunt fie în afara legii, fie slab reglementate. În aceste sfere, supravegherea din partea autorităților este imposibilă sau dificilă, iar rata profitului este joasă. Din această perspectivă, printre căile de prevenire a comiterii infracțiunilor specificate la art.165 sau 206 CP RM trebuie să se numere diminuarea cererii la produsele și/sau serviciile care constituie rezultatul exploatării victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre aceste infracțiuni, prestate de persoana care este victima uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.165¹ CP RM îl formează relațiile sociale cu privire la neadmiterea utilizării produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării în infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima uneia dintre aceste infracțiuni. Tocmai această valoare socială specifică (și relațiile sociale aferente), și nu relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei, sunt apărate împotriva infracțiunii prevăzute la art.165 CP RM. Or, așa cum se va putea vedea *infra*, infracțiunea în cauză constituie o contribuție de felul ei la săvârșirea uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM ori a infracțiunilor care presupun exploatarea victimei care a fost traficată (de exemplu, a infracțiunilor prevăzute la art.167 sau 168 CP RM).

Obiectul material sau imaterial al infracțiunii analizate îl reprezintă produsele și/sau serviciile care constituie rezultatul exploatării victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima uneia dintre aceste infracțiuni. Astfel de produse și servicii sunt specificate atât în Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, cât și în art.165 și 206 CP RM.

Victimă a infracțiunii specificate la art.165¹ CP RM este persoana exploatată ca urmare a săvârșirii asupra ei a uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM și care prestează produsele și/sau serviciile ce constituie rezultatul unei asemenea exploatare.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.165¹ CP RM constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de utilizare a produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatareii victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima uneia dintre aceste infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele infracțiunilor prevăzute la art.165 sau 206 CP RM.

Infracțiunea analizată trebuie deosebită atât de infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, cât și de fapta de exploatare a victimei traficate care poate succeda infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM. Săvârșirea infracțiunii specificate la art.165¹ CP RM este precedată de 1) săvârșirea uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM, care, la rândul ei, este urmată de 2) exploatarea victimei traficate. În aceste condiții, se poate susține că săvârșirea uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, urmată de exploatarea victimei traficate, reprezintă cauza necesară a săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.165¹ CP RM.

Utilizarea produselor și/sau serviciilor, care constituie rezultatul exploatareii victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, devine posibilă ca urmare a cererii la respectivele produse sau servicii. În condițiile reliefate, victima infracțiunii specificate la art.165¹ CP RM este cea care reprezintă partea ofertei; subiectul infracțiunii în cauză este cel care reprezintă partea cererii. La rândul ei, persoana care exploatează victima apare în rolul de intermediar *sui generis*.

Cererea primară sau de consum (din partea subiectului prevăzut la art.165¹ CP RM) trebuie deosebită de cererea secundară (din partea exploatareului). Cererea secundară o creează cel care obține profit de pe urma intermedierei *sui generis* (de exemplu: cel care deține o casă de toleranță în care victimele anterior traficate sunt exploatate sexual; proprietarul unei fabrici sau fermierul care exploatează munca lucrătorilor anterior traficați, în scopul reducerii cheltuielilor și al menținerii prețurilor joase la mărfurile produse; cel care comercializează organele, țesuturile și/sau celulele prelevate ilegal de la o persoană care a fost traficată etc.).

În funcție de prezența sau lipsa promisiunii prealabile (a preordinării), infracțiunea specificată la art.165¹ CP RM poate fi considerată un caz special fie de complicitate la infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM și/sau la infracțiunile care presupun exploatarea victimelor traficate (de exemplu, la infracțiunile prevăzute la art.167 sau 168 CP RM), fie de favorizare a

infracțiunilor în cauză. De aceea, la calificarea faptei conform art.165¹ CP RM, nu este necesară referirea nici la alin.(5) art.42 și art.165, 167, 168, 206 sau altele din Codul penal, nici la art.49 CP RM. Nu se cere nici calificarea suplimentară conform art.323 CP RM.

Infrațiunea specificată la art.165¹ CP RM este o infracțiune formală. Ea se consideră consumată din momentul utilizării produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima uneia dintre aceste infracțiuni.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.165¹ CP RM se caracterizează, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. Din dispoziția de la alin.(1) art.165¹ CP RM reiese că, la momentul comiterii infracțiunii, făptuitorul trebuie să știe că produsele și/sau serviciile, pe care le utilizează, constituie rezultatul exploatării victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, și că aceste produse și/sau servicii sunt prestate de o persoană care este victima uneia dintre aceste infracțiuni. Dacă făptuitorului nu-i este cunoscută această împrejurare, nu-i va putea fi aplicată răspunderea în baza art.165¹ CP RM. Motivele infracțiunii examinate sunt: interesul material; năzuința de a salva viața unei persoane apropiate; năzuința de satisfacere a necesității sexuale etc.

Subiectul infracțiunii specificate la art.165¹ CP RM: 1) persoana fizică responsabilă care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

Din dispoziția de la alin.(1) art.165¹ CP RM, aflăm care este calitatea specială a acestui subiect: beneficiarul (*alias* consumatorul) produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării victimei care a fost traficată în contextul uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM, prestate de o persoană despre care știe că este victima acestor infracțiuni. Accentuăm că acest beneficiar nu este: 1) subiectul uneia dintre infracțiunile prevăzute la art.165 sau 206 CP RM; 2) exploatorul victimei care a fost anterior traficată.

Conform alin.(2) art.165¹ CP RM, persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) este liberată de răspundere penală în cazul în care: 1) a declarat benevol despre comiterea de către alte persoane a uneia dintre infracțiunile specificate la art.165 sau 206 CP RM; 2) a ajutat la descoperirea uneia dintre infracțiunile respective; 3) a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri. Aceste trei condiții au un caracter alternativ. De aceea, prezența oricăreia din ele este suficientă în vederea aplicării dispoziției de la alin.(2) art.165¹ CP RM.

Referințe:

1. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.290.